

Algemene beschouwing Nuj Lies begroting 2019

Onze algemene beschouwing begroting 2019 geven we de titel mee:

“Keren van de trend”

Als Nuj Lies zijn we een nieuwe beweging gestart. Een vereniging met een voorzitter van 23 jaar en veel jongeren die aan de verkiezingen hebben meegedaan. In een pamflet hebben we vanuit waarden aangegeven wat wij als Nuj Lies belangrijk vinden.

Wij vinden dat Vaals vanuit het nu pas goede stappen vooruit kan zetten als jonge én ervaren inwoners de handen uit de mouwen steken en vanuit nieuw enthousiasme zaken zelf oppakken. “Doot mit”, een uitnodigende oproep om present te zijn en mee te doen. Dit ondersteunt door verbindend leiderschap.

Een brug

In het coalitiegesprek is aangegeven dat het gedachtengoed en aanpak van Nuj Lies voor het merendeel van de politieke partijen een brug te ver is.

“De brug” wordt nu gebouwd op een fundament van een motie van walging, een eenzijdig bepaald “convenant bestuurlijke omgangsvormen” (of: het Eén waarheid convenant, ra...ra wiens waarheid...?) en een communicatieve overheid waarbij de raads- en commissieleden gesommeerd worden om toehoorder te zijn in plaats van partner in de dialoog.

We zien in de praktijk

- Een groepje actieve burgers, die graag over grond beschikken om een volkstuintje te starten en zo ook ouders en schoolkinderen willen activeren tot tuinieren en het ontwikkelen van een gezonde leefstijl. Deze krijgen meteen een ‘nee’ op hun rekest.
- Een begroting 2019 met opnieuw onderzoek hoe de burgerparticipatie voor de verschillende kernen, Vaals, Vijlen en Lemiers vorm gegeven kan worden. Sturing op zelfsturing. Dit terwijl de initiatieven en ideeën als laaghangend fruit geplukt kunnen worden. Wij doen een oproep om vanuit de ideeën van de inwoners voortvarend aan de slag te gaan en zo direct mogelijk te schakelen naar **‘het doen’**.

Mooie voorbeelden hiervan zijn het door inwoners aangedragen alternatief voor de trambaan fietsroute en de programmapunten van het te activeren traject Stilte- en leefkwaliteit buitengebied.

Welke positieve ontwikkelingen zien we in de begroting

Vanuit een positieve kijk ondersteunen we de extra investering in de Beweegmakelaar, de extra investering in het kantongericht werken. De doorontwikkeling van de gekantelde aanpak in het sociale domein en de verinnerlijking hiervan binnen de gemeentelijke organisatie. De pogingen tot ontschotting. Het belang van het creatieve in het gemeentelijk reorganisatieplan.

Wat willen we in de begroting 2019 anders zien.

- **OZB** verhoging conform voorstel uit het verleden van 5% naar 2%. Dit in plaats van 0 %, zoals opgenomen in de huidige meerjarenbegroting. Gelet op de in de begroting aangegeven risico's verklein je met het afschaffen van de verhoging van de OZB, de solidariteit met de mensen in Vaals die minder bedeed zijn en ook in de toekomst op hulp en ondersteuning aangewezen zijn.

- Het afschaffen van de 20 minuten **gratis parkeren** met een jaarlijkse inkomstenderving van 280.000 euro en het daarbij geïntroduceerde runshoppen.

- Het niet doorzetten van de extra investering **intensivering van evenementen** van 300.000 euro. Een uitgave van 300.000 euro voor evenementen op een moment van aanzienlijk begrotingstekort en aanslag op de reserves.

- **Het stoppen van onderzoek op onderzoek:** gemeentehuis, Dietz, Strategische visie, Gratis openbaar vervoer toeristen, Unesco, burgerparticipatie en ongetwijfeld nog andere onderzoeken waar we het zicht op kwijt zijn door het langdurig ontbreken van een raadsplanner.

Zo verklein je bepaald niet de beoogde **aanslag** in 2019 op de **reserves** van in totaal **1,061 miljoen euro**. Specifiek een onttrekking uit de algemene reserve van € 970.000,- en uit de bestemmingsreserve van € 91.000,-

Nuj Lies gaat zich in 2019 inzetten voor:

- Het voortvarend oppakken, samen met Gulpen-Wittem en Eijsden-Margraten van het inpassen van het **alternatief voor de trambaan fietsroute**.

- Het samen aan de slag met verontruste inwoners en platforms en de gemeenten Gulpen-Wittem en Eijsden-Margraten met betrekking tot de lawaai- en fijn stof problematiek van **Maastricht Aachen Airport**.

- Het oppakken van de openstaande actiepunten t.a.v. de thematiek in het **buitengebied** uit de strategische visie "Vaals 2020". Verwachtingen die op dit punt gewekt zijn ook daadwerkelijk waarmaken.

- Met betrekking tot **woningbouw**, het spoedig komen tot concrete uitvoeringsplannen die aanhaken bij de mogelijkheden die de provincie recent heeft geboden. Hierbij het accent te leggen op betaalbare huisvesting voor jongeren, het bouwen van starterswoningen en het stevig inzetten op nieuwe vormen van wonen met onderlinge en professionele zorg voor ouderen. Zie bijvoorbeeld, de afronding/tweede fase van Vijlen Zuid Oost op dit punt als een uitdaging en experiment.

- Het uit de kast (lees dorpsontwikkelingsplannen) halen van wensen van inwoners voor het mogelijk maken van **woningsplitsing**.

- Stevige ambities tonen ten aanzien van **omgevingsvisie** en plan. Minder de overheid als hindermacht en meer als co- creatie brein dat meehelpt bij het realiseren van wensen en dromen van inwoners.

- **Gedegen samenwerken versterkt de autonomie**. We blijven een oproep doen om hier actief en motiverender op in te zetten. Met de gemeenten Gulpen-Wittem en

Eijsden- Margraten, met alle Maastricht/ Heuvellandgemeenten en op Zuid Limburgse schaal. Afhankelijk van het onderwerp, wenselijk schaalniveau en mogelijkheden die zich voordoen.

- Een **toekomstbestendige bibliotheek**, die met voldoende financiële middelen voor jong en oud betekenisvol is. Met een stevige ambitie op het gebied van taalontwikkeling, voldoen aan je wettelijke taken, richtbedragen toepassen die ook andere gemeenten hanteren en beter aanhaken op de door Centre Ceramique in het verleden aangegeven mogelijkheden. Wij hebben meerdere malen aangegeven dat het 'bod' van Vaals niet aan de maat is. Het stuk lopen van de aanbesteding laat dit illustratief zien. Zonder voldoende samenspel stevenen we van een motie van treurnis af naar een **motie van onvermogen**. Van realisatie op 1 januari 2018, naar 1 januari 2019 naar tweeduizend onbekend.

Het keren van de trend.

Armoedecijfers, gezondheidscijfers, cijfers Jeugdzorg laten zien dat het urgent is om het handelen nog krachtiger, vernieuwender en met vereende samenwerking in praktijk te brengen. Preventief zo vroeg als mogelijk bij jeugd en jongeren. Inwoners '**Kansrijk van start**' laten gaan van preconceptie tot 4 jaar met thema's als ouderschapswens, jonge moeders en werk, jeugdzorg, veiligheid. '**Opleiden voor de toekomst**' van 4 – 18 jaar en verdere werkzame leven, met thema's als gezonde school, techniekonderwijs, talentontwikkeling, voortijdig schoolverlaten en dropouts, doorlopende leerlijnen.

Nuj Lies ervaart dat de kwaliteiten van jongeren vaak ongezien blijven en dat er samenleving breed onvoldoende wordt ingezet op **talentontwikkeling** en bruggen slaan tussen jong en oud. Of dit nu binnen gezinnen, binnen gemeenschappen, binnen het onderwijs, binnen bedrijven of binnen het openbaar bestuur is. Een van onze wensen blijft verjonging en vernieuwing van de Vaalser politiek.

Nuj Lies heeft aandacht voor jeugd en jongeren en zet hier nadrukkelijk op in. Naast Vaals Helpt, Vaals Werkt en Vaals Beweegt, hebben wij bij de start van de vorige coalitieperiode, een initiatiefvoorstel ingediend voor het starten van een traject '**Vaals Jong Leert**'. Hiermee hebben we in 2015 een beweging op gang willen brengen rond jeugd en jongeren.

We zetten aan het begin van deze coalitieperiode hernieuwd in op het ingang zetten van een **beweging** 'Vaals Jong Leert', lees '**Vaals keert de trend**' waar zich maatschappij en maatschappelijke organisaties achter scharen met een actieve regierol van de gemeente. Getrokken door een regisseur met een stevige positie en verankerd in het gemeentelijke reorganisatieplan "Vaals maakt het verschil".

De recent gepresenteerde stijgende Jeugdzorgcijfers vinden wij verontrustend en onderschrijven de noodzaak van het in gang zetten van een beweging. Voor het keren van deze trend dienen we daarom het initiatiefvoorstel 'Vaals keert de trend' in en vragen steun van u als gemeenteraad.

Bedankt voor uw aandacht.